

Rozdział 16

PIA PIASECKI – SPECYFIKA UPADŁOŚCI W BUDOWNICTWIE

1. Wprowadzenie

Firma PIA Piasecki powstała w 1987 r., a jej głównym obszarem działalności były usługi remontowo-budowlane. Grupa kapitałowa PIA Piasecki do 2000 r. osiągała dodatnie wyniki finansowe i stale powiększała portfel zamówień. Jednakże trudności finansowe w latach 2001–2002 spowodowały wszczęcie postępowań upadłościowych. Postanowienie o upadłości z możliwością układu ogłoszono w 2002 r., natomiast postanowienie o upadłości w celu likwidacji ogłoszono w 2003 r. W pierwszej połowie 2009 r. trwały jeszcze procedury likwidacyjne w PIA Piasecki SA.

2. Geneza i przełomowe wydarzenia w historii spółki

Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe Piasecki Spółka Cywilna zostało założone w Kielcach w 1987 r. przez Andrzeja i Lecha Piaseckich. Intensywny rozwój przedsiębiorstwa sprawił, że zostało ono wyróżnione nagrodą dla najlepszej firmy prywatnej w konkursie wojewody kieleckiego w 1991 r., a rok później uznano je za najlepszego podatnika w województwie kieleckim.

W kolejnym roku działalności, w 1992 r., władze firmy zdecydowały o utworzeniu trzech nowych spółek:

- PIA Piasecki – Hurt i Detal Sp. z o.o.,
- PIA Piasecki – Produkcja Sp. z o.o.,
- PIA Piasecki – Bruk Sp. z o.o.

Z kolei w 1995 r. stworzono grupę kapitałową PIA Piasecki obejmującą:

- PIA Piasecki SA,

* Dr, Katedra Zarządzania Finansami Przedsiębiorstwa, Szkoła Główna Handlowa.

- PIA Piasecki – Hurt i Detal SA,
- PIA Piasecki – Produkcja SA,
- PIA Piasecki – Bruk SA.

Spółka PIA Piasecki SA została utworzona w 1995 r. w Kielcach i kontynuowała działalność Przedsiębiorstwa Budowlano-Usługowego Piasecki. Akcje PIA Piasecki SA zostały dopuszczone do publicznego obrotu na podstawie decyzji Komisji Papierów Wartościowych i Giełd z dnia 4 września 1997 r. Akcje wprowadzono do obrotu giełdowego na podstawie uchwały Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych z dnia 9 stycznia 1998 r. Akcje PIA Piasecki SA notowano po raz pierwszy na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie 20 stycznia 1998 r.

W 2000 r. w grupie kapitałowej PIA Piasecki rozpoczęto procesy reorganizacyjne, związane z pogarszającą się koniunkturą gospodarczą w kraju. W strukturze grupy zaszły głębokie zmiany, bowiem wyodrębniono dwa zasadnicze filary działalności. Wykonawstwo budowlane we wszystkich sektorach rynku przejęła nowopowstała firma PIA Piasecki Budownictwo Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, 100% udziałów w tej spółce objęła w maju 2000 r. PIA Piasecki SA. Przestał natomiast istnieć oddział PIA Piasecki SA w Warszawie. Jednocześnie PIA Piasecki Budownictwo Sp. z o.o. stał się dominującym podmiotem w całej grupie kapitałowej i przejął zarządzanie pozostałymi spółkami zależnymi.

Działalność PIA Piasecki SA skoncentrowana została na negocjowaniu i zawieraniu strategicznych kontraktów dla całej grupy. Z kolei działalność developerska realizowana była przez spółkę wiodącą PIA Piasecki Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach i oddziałami w Katowicach oraz Warszawie. Spółka była wykonawcą wielu obiektów, np. nagrodzonego DOM-u 2000 w Kielcach (wyróżnienie w konkursie Budowa Roku w kategorii budynki przyjazny człowiekowi) czy budynków Kraków Business Park w Krakowie oraz Skarpa 2000 w Warszawie.

W wyniku narastających trudności zarząd spółki PIA Piasecki SA 25 lipca 2002 r. złożył wniosek o otwarcie postępowania układowego. Natomiast 29 lipca 2002 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PIA Piasecki Hurt i Detal SA podjęło uchwałę o postawieniu spółki w stan upadłości. Tego samego dnia także władze PIA Piasecki Budownictwo Sp. z o.o. i PIA Piasecki Produkcja SA złożyły wnioski o wszczęcie postępowania układowego.

Sąd Rejonowy w Kielcach wydał postanowienie o upadłości z możliwością układu dla PIA Piasecki SA w dniu 21 sierpnia 2002 r. (Sygnatura sprawy Ukł. 29/01). 2 i 9 października 2002 r. zgłaszano wierzytelności.

Z kolei wyrok w postępowaniu upadłościowym w celu likwidacji wydał Sąd Rejonowy w Kielcach w dniu 30 czerwca 2003 r. Upadłość ogłoszono 14 sierpnia 2003 r. (Sygnatura sprawy U55/03). Terminem zgłaszania wierzytelności były dwa miesiące

od daty obwieszczenia. Wyrok uprawomocnił się 27 sierpnia 2003 r. Do połowy 2009 r. trwały procedury likwidacyjne w firmie PIA Piasecki SA.

3. Struktura własności i władzy

3.1. Akcjonariat

Założycielami i pierwszymi udziałowcami spółki PIA Piasecki SA, która pełniła dominującą funkcję w grupie kapitałowej, byli:

- Andrzej Piasecki – 60% akcji serii A, 60% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy,
- Lech Piasecki – 30% akcji i 30% głosów,
- Wojciech Krysiński – 10% akcji i 10% głosów.

Tabela 1. Grupa kapitałowa PIA Piasecki w latach 1996–1998

Lp	Nazwa spółki i siedziba	Siedziba	Przedmiot działalności	Data uzyskania dominacji	Odsetek w kapitale akcyjnym	Odsetek głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	PIA Piasecki – Produkcja SA	Kielce	Produkcja materiałów budowlanych	01.05.1996	80,00	80,00
2	PIA Piasecki – Hurt i Detal SA	Kielce	Działalność handlowa	01.05.1996	71,43	71,43
3	PIA Piasecki – Bruk SA	Kielce	Produkcja materiałów budowlanych	01.05.1996	70,24	70,24
4	BPBP „Przemysłówka” SA	Białystok	Usługi budowlane	10.11.1998	64,02	64,02
5	RPBM „Montares” SA	Rzeszów	Usługi budowlane	10.11.1998	60,00	60,00
6	PBO „Zamość” SA	Zamość	Usługi budowlane	10.11.1998	60,00	60,00
7	Chemadin Budownictwo SA	Kielce	Usługi budowlane	09.11.1998	100,00	100,00
8	PIA Piasecki Inwestycje Sp. z o.o.	Kielce	Usługi developerskie	22.11.1998	100,00	100,00
9	Warszawska Grupa Kapitałowa SA	Warszawa	Pośrednictwo inwestycyjne	22.11.1998	100,00	100,00

Źródło: Raporty PIA Piasecki SA.

W dniu 27 czerwca 2003 r., czyli na dwa miesiące przed ogłoszeniem upadłości spółki PIA Piasecki SA, skład jej akcjonariatu wyglądał następująco:

- Bank Handlowy w Warszawie SA – 4 000 000 głosów, czyli 70,14% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy,

- Andrzej Piasecki – 888613 głosów, stanowiące 15,58% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy,
- Lech Piasecki – 780468 głosów, czyli 13,69% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

3.2. Skład zarządu i rady nadzorczej

Składy zarządu oraz rady nadzorczej spółki PIA Piasecki SA ulegały niewielkim zmianom w trakcie kolejnych lat działalności podmiotu. W skład rady nadzorczej spółki w dniu 27 czerwca 1997 r. wchodziło 5 osób, w tym jedna kobieta. W trakcie notowania na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie rada nadzorcza została powiększona do 6 osób.

Zarząd spółki PIA Piasecki w 1997 r. stanowiły trzy osoby (sami mężczyźni). Przez kilka następnych lat w składzie zarządu nie zaszły żadne zmiany. Dopiero 24 maja 2001 r. zarząd spółki został powiększony do 4 osób, a z jego poprzedniego składu odeszła jedna osoba.

W okresie postępowań upadłościowych zarząd PIA Piasecki SA tworzyli syndyk, który pełnił funkcję prezesa zarządu spółki, oraz dyrektor, pełniący równoległe funkcję głównego księgowego.

4. Przedmiot i skala działalności

4.1. Przedmiot działalności grupy kapitałowej

Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe Piasecki Spółka Cywilna na początku swojej działalności (od 1987 r.) zajmowało się przede wszystkim:

- oferowaniem usług budowlanych (budownictwo obiektów użyteczności publicznej, przemysłowych, specjalistycznych, mieszkaniowych),
- produkcją materiałów dla potrzeb sektora budowlanego,
- detalicznym i hurtowym handlem wysokiej klasy ceramiką i elementami wyposażenia łazienek.

Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe Piasecki Spółka Cywilna zrealizowało w pierwszych latach swojej działalności takie obiekty jak:

- budynki oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie i Kielcach,
- centralę ZUS w Warszawie,
- kryte pływalnie ośrodka CPN w Ameliowie k. Kielc,
- remont krajowego lotniska „Okęcie” w Warszawie,

- budynki banków w Kielcach (Bank Przemysłowo-Handlowy Kraków, Animex Bank SA, Bank Zachodni, Bank Świętokrzyski).

Z kolei utworzony w 1989 r. nowy podmiot wykonujący prace budowlano-remontowe przy zabytkach zrealizował między innymi takie prace jak:

- rekonstrukcja sztukaterii i roboty kamieniarskie w Petershausen Klostern (obiekt zabytkowy datowany na XVII–XIX w.) w Konstanz w Niemczech,
- roboty konserwatorskie Pałacu Biskupów Krakowskich (XVIII w.) w Kielcach, w tym zabezpieczenie odkrywek polichromii, odtworzenie wewnętrznej studni.

Założone w pierwszej połowie lat 90. XX w. nowe spółki PIA Piasecki SA, PIA Piasecki – Hurt i Detal SA, PIA Piasecki – Produkcja SA, PIA Piasecki – Bruk SA utworzyły grupę kapitałową PIA Piasecki.

Głównym obszarem działalności PIA Piasecki SA było:

- budownictwo komunalne i budownictwo obiektów użyteczności publicznej,
- działalność w zakresie architektury i inżynierii,
- doradztwo techniczne,
- towarowy transport drogowy.

4.2. Skala działalności grupy kapitałowej PIA Piasecki

Grupa kapitałowa PIA Piasecki uzyskiwała na początku swojej działalności całość przychodów z kontraktów realizowanych w kraju, głównie w Warszawie. Z uwagi na charakter prowadzonej działalności sprzedaż PIA Piasecki SA charakteryzowała się dużą sezonowością i obejmowała ona kwartały II–IV. Stwarzało to istotne trudności i problemy w zarządzaniu kapitałem obrotowym firmy (konieczność wcześniejszego zakupu materiałów budowlanych oraz ograniczenie prac remontowo-budowlanych w zimie do tych odbywających się wewnątrz budynków).

W 1996 r. 45% przychodów spółki PIA Piasecki SA pochodziło z budownictwa mieszkaniowego. Firma koncentrowała swoją aktywność w tym obszarze jedynie na rynku kieleckim i warszawskim (bardzo perspektywnym, gdzie zostało zrealizowane 98% inwestycji całej grupy). PIA Piasecki SA na koniec 1996 r. zatrudniała 175 pracowników (średnia w roku wyniosła 25 pracowników).

Rok 1997 był przełomowy w działalności firmy PIA Piasecki SA, z uwagi na dopuszczenie jej akcji do notowań na Giełdzie Papierów Wartościowych. Wówczas przychody ze sprzedaży w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły ponad trzykrotnie, z kolei zysk netto wzrósł czterokrotnie. Głównym celem władz spółki od momentu wprowadzenia jej do publicznego obrotu było zbudowanie silnego holdingu branżowego, przede wszystkim poprzez wzmocnienie pozycji PIA Piasecki SA jako generalnego wykonawcy dużych inwestycji budowlanych w kraju oraz sukcesywne rozwijanie grupy kapitałowej. W 1997 r., z uwagi na przeważającą skalę działalności

w Warszawie, utworzono oddział spółki w stolicy. Zatrudnienie w firmie w 1997 r. wynosiło 452 osoby.

Poprzez emisję akcji i uzyskane dzięki niej środki finansowe zarząd PIA Piasecki SA planował nabywanie mniejszych spółek z sektora budowlanego. Istotnym wydarzeniem w 1997 r. było również podjęcie działań mających na celu wdrożenie systemu jakości według norm PN-ISO 9000.

W 1998 r. wzrosły zarówno skonsolidowane przychody spółki, jak i jej skonsolidowany zysk netto – przychody wzrosły w 1998 r. w porównaniu z 1997 r. aż o 187%, a zysk netto o 220%. Z kolei portfel kontraktów podpisanych przez PIA Piasecki SA wyniósł 180 mln zł. W 1998 r. nie zmienił się natomiast główny obszar działalności spółki – wciąż większość inwestycji była realizowana w Warszawie. W 1998 r. zapadła decyzja o wdrożeniu systemu jakości według norm PN-ISO 9002. W grupie kapitałowej PIA Piasecki zatrudnionych było wtedy 2100 osób.

Wyniki finansowe osiągnięte przez PIA Piasecki w 1999 r. charakteryzowały się niższą dynamiką niż w 1998 r. Przychody ze sprzedaży grupy wzrosły o 150%, natomiast zysk netto spadł o 3%. W 1999 r. portfel zamówień spółek zależnych, zajmujących się działalnością budowlaną, wyniósł ponad 100 mln zł. Do istotnych wydarzeń w 1999 r. w działalności grupy PIA Piasecki należy zaliczyć podpisanie umowy na emisję obligacji na kwotę 40 000 000 zł z Bankiem Handlowym SA w Warszawie.

Bank Handlowy SA zobowiązał się wówczas do nabycia całej emisji papierów dłużnych. Nabycie udziałów w spółkach z województw wschodnich miało z kolei na celu dywersyfikację działalności PIA Piasecki, która w 1999 r. wciąż w przeważającej części była skoncentrowana w Warszawie (88% wpływów ze sprzedaży). W dalszych latach planowano systematyczny rozwój firmy, co było możliwe dzięki dużemu portfelowi zamówień na 2000 r. wynoszącemu około 80%.

Zysk netto za okres od 1 stycznia – 31 grudnia 2000 r. w grupie kapitałowej PIA Piasecki wyniósł 9 199 105, 26 zł, natomiast przychody 437 012 tys. zł. Największymi odbiorcami usług i produktów spółki w tamtym roku były Telekomunikacja Polska SA (ponad 45%), Orbis SA (ponad 16%) i Urząd Gminy Warszawa Centrum (11%).

W 2000 r. PIA Piasecki SA ponownie wyemitowała obligacje, które – tak jak poprzednio – nabył Bank Handlowy w Warszawie SA. W wyniku późniejszej konwersji obligacji na akcje Bank Handlowy w Warszawie SA został znaczącym udziałowcem w spółce. Na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy wraz z głosami z opcji menedżerskich miał 42,13% głosów.

W 2001 r. grupa kapitałowa PIA Piasecki poniosła stratę w wysokości 57 549 tys. zł. Spółka w 2001 r. zatrudniała średnio rocznie 1334 osoby. Przy takiej wielkości zatrudnienia były realizowane następujące kontrakty przez grupę PIA Piasecki:

- kontrakt z Telekomunikacją Polską SA na budowę Centrum Usługowo-Administracyjnego przy ul. Twardej w Warszawie,

- kontrakt z Królewska Sp. z o.o. na budynek biurowy przy ul. Marszałkowskiej w Warszawie,
- kontrakt z Polkomtel SA na centralę telefonii komórkowej Plus GSM i Centrum przechowywania danych przy ul. Puławskiej w Warszawie,
- kontrakt z Telewizją Polską SA na budynek biurowy oraz garaż wielopiętrowy przy ul. Woronicza w Warszawie,
- kontrakt z Gminą Ostrowiec Świętokrzyski na zadanie i modernizację basenu olimpijskiego na terenie Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego „Rawszczyna”.

W 2001 r. nastąpił spadek produkcji sprzedanej w budownictwie w ujęciu realnym, co miało bezpośrednie przełożenia na działalność grupy kapitałowej PIA Piasecki. Władze firmy podejmowały szereg działań mających na celu utrzymanie ciągłości działalności grupy. Jednym z pomysłów było przeprowadzenie fuzji z Mostostalem Zabrze Holding SA. Jednakże po szczegółowej analizie kosztów i ewentualnych korzyści z uzyskania efektu synergii, władze obydwu pomiotów zrezygnowały z tego posunięcia.

Zarząd PIA Piasecki próbował także zawiązywać konsorcja i startować w przetargach na prace budowlane o dużej wartości. Takim przykładem było konsorcjum z belgijską firmą BESIX i austriacką firmą STRABAG utworzone w celu pozyskania kontraktu na realizację projektu „Złote Tarasy” w Warszawie. Kontraktu jednak nie podpisano.

5. Analiza otoczenia rynkowego

Rozwój gospodarki polskiej od początku lat 90. XX w. pozwalał przedsiębiorcom z góry zakładać zwiększoną ilość zamówień w sektorze budowlanym. Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej systematycznie rosła w tamtym okresie. Jednakże czynniki takie jak utrzymywanie dużego deficytu budżetowego i spadek nakładów na budownictwo pod koniec lat 90. XX w. mogły wpłynąć na pogorszenie wyników finansowych PIA Piasecki SA. Ponadto władze spółki przewidywały wzrost cen materiałów budowlanych w kolejnych latach, między innymi w wyniku płynących doniesień o planowanej przez rząd decyzji o podniesieniu stawki podatku VAT z 7% do 22%.

W 1996 r. spółka PIA Piasecki SA zajęła 19. miejsce pod względem sprzedaży usług budowlanych. Znalazła się tym samym przed innymi spółkami giełdowymi z sektora budowlanego: Prochem SA i ESPEBEPE Holding SA. W 1997 r. w sektorze budowlanym według danych PIA Piasecki funkcjonowało około siedemnastu tysięcy podmiotów. Przy czym żadne z przedsiębiorstw nie uzyskało wówczas udziału w rynku powyżej 1%.

Władze firmy PIA Piasecki SA w momencie opracowywania pierwszego prospektu emisyjnego jako swoich głównych konkurentów w Warszawie wymieniały: Budimex SA,

Warbud SA, Prochem SA, Budokor, Ilbau, Boygues, Skanska, Bovis, Walter Bau. Na rynku kieleckim bezpośrednimi konkurentami spółki były Exbud SA i KPBP-BICK SA.

W 2002 r. została podpisana przez PIA Piasecki SA umowa z niemiecką firmą Max Boegl o współpracy przy ubieganiu się o kontrakty drogowo-mostowe. Nawiązano również współpracę z belgijską firmą Besix przy pozyskiwaniu kontraktów w sektorze budownictwa ogólnego. Kolejna umowa o współdziałaniu została zawarta z Max Bogl Bauunternehmung z siedzibą w Sengenthal w Niemczech. Porozumienie to dotyczyło współpracy w zakresie budownictwa inżynierskiego i drogowo-mostowego.

W 2002 r. w branży budowlanej wciąż nie następowała poprawa koniunktury. Analitycy spodziewali się poprawy dopiero w drugiej połowie 2003 r. Spółki budowlane nie osiągnęły wystarczająco satysfakcjonujących wyników finansowych za trzeci kwartał 2002 r., by można było mówić o ożywieniu w branży. Jedynie dane makroekonomiczne wskazywały na mogącą wkrótce wystąpić poprawę w gospodarce, a tym samym w sektorze budowlanym (produkcja przemysłowa w październiku 2002 r. wzrosła o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego, a we wrześniu o 6,6%, zanotowano też wzrost eksportu po trzech kwartałach 2002 r. o 7,9% w porównaniu z takim samym okresem w 2002 r.).

Podawany przez Główny Urząd Statystyczny wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie spadł w listopadzie 2002 r. do poziomu -14 z poziomu -4 w październiku 2002 r. Odnotowywano również w tamtym okresie spadek portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe.

Najlepsze wyniki finansowe pod koniec 2002 r. miały największe spółki (Budimex, Mostostal Warszawa, Mostostal Siedlce, Mitex, Echo). Skonsolidowany zysk netto Budimexu w III kwartale wyniósł 23 mln zł (przy 29,8 mln zł w tym samym okresie 2001 r.). Z kolei skonsolidowany zysk netto Mostostalu Siedlce w III kwartale wyniósł 5,7 mln zł (z 3,5 mln zł w III kwartale 2001 r.), a grupa Mostostalu Warszawa zanotowała zysk netto w wysokości 2,4 mln zł (przy 1,6 mln zł straty w III kwartale 2001 r.). Mniejsze spółki z sektora budowlanego zanotowały natomiast znaczny spadek sprzedaży i zysków w porównaniu z 2001 r. Słabe wyniki finansowe w pierwszych trzech kwartałach 2002 r. miały takie spółki jak Mostostal Export (7,9 mln zł straty przy 6 mln zł straty w tym samym okresie w 2001 r.), Mostostal Zabrze (9,7 mln straty przy 3,8 mln w III kwartale 2001 r.), Mostostal Gdańsk (14,9 mln zł straty przy 1,6 mln straty w III kwartale 2001 r.).

Na tym tle wyniki finansowe PIA Piasecki SA należały do najgorszych. Spółka ta po trzech kwartałach 2002 r. zanotowała skonsolidowaną stratę netto w wysokości 256,5 mln zł (przy 242,2 mln zł straty w pierwszym półroczu 2002 r.).

Wyniki finansowe spółek budowlanych pod koniec 2002 r. pokazały, że najlepiej radzą sobie te firmy, które mają inwestora zagranicznego, np. Budimex czy Mostostal Warszawa.

6. Analiza ekonomiczno-finansowa

Grupa kapitałowa w pierwszych latach funkcjonowania, w latach 1996–2000, charakteryzowała się dobrą sytuacją ekonomiczno-finansową. Znaczące pogorszenie wyników nastąpiło dopiero w 2001 r., kiedy wynik finansowy gwałtownie się załamał.

W strukturze aktywów grupy kapitałowej PIA Piasecki w latach 1996–2001 można zauważyć roczny wzrost aktywów trwałych. Największy ich wzrost przypadał na okres 1999–2001, kiedy to władze spółki podejmowały decyzje o nabyciu kilku firm z branży budowlanej.

Tabela 2. Wybrane wielkości finansowe grupy kapitałowej PIA Piasecki w latach 1996–2002

Wielkość	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
	Dane w tys. zł						
Aktywa trwałe	7502,20	28 458,10	64 193,00	68 819,00	193 695,00	276 179,00	16 689,00
Aktywa obrotowe	20 837,30	36 757,40	99 163,00	188 370,00	135 322,00	124 205,00	17 387,00
Zapasy	9062,40	5105,80	25 848,00	121 146,00	49 596,00	38 473,00	1334,00
Należności krótkoterminowe	10 789,00	19 290,70	62 382,00	60 995,00	78 715,00	76 243,00	11 049,00
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		12 361,00	10 533,00	5467,00	6945,00	9460,00	2751,00
Suma bilansowa	28 928,10	65 215,50	163 356,00	257 189,00	329 017,00	400 384,00	34 076,00
Kapitał własny	7334,20	37 041,10	43 376,00	50 013,00	65 741,00	52 634,00	-208 647,00
Zobowiązania długoterminowe	941,20	1059,00	2591,00	25 000,00	59 433,00	26 094,00	2383,00
Zobowiązania krótkoterminowe	19 407,60	25 442,60	102 371,00	152 133,00	173 214,00	305 717,00	228 352,00
Przychody łącznie	36 511,70	122 295,10	242 724,00	365 227,00	469 695,00	447 813,00	134 355,00
Przychody netto ze sprzedaży	36 122,00	120 484,20	237 711,00	357 586,00	437 012,00	427 352,00	99 917,00
Koszty operacyjne	31 155,30	112 036,40	213 396,00	335 242,00	414 878,00	451 209,00	265 517,00
Przepływy netto	985,90	11 375,10	-1828,00	-5066,00	1478,00	2515,00	-11 185,00
- z działalności operacyjnej	2502,70	8668,70	-905,00	-16 432,00	13 184,00	-40 082,00	-6814,00
- z działalności inwestycyjnej	-423,80	-19 746,90	-30 178,00	-4870,00	-50 239,00	-21 657,00	6631,00
- z działalności finansowej	3912,40	22 453,30	29 255,00	16 236,00	38 533,00	64 254,00	-11 002,00
Wynik na działalności operacyjnej	2618,70	8270,80	19 581,00	23 042,00	17 494,00	-38 302,00	-215 524,00
Wynik brutto	1932,30	6864,90	14 437,00	13 407,00	18 341,00	-58 547,00	-322 446,00
Wynik netto	927,50	3708,70	7289,00	7073,00	9200,00	-57 540,00	-319 017,00

Źródło: Emerging Markets Information Service, 25.05.2009 r.

Największy udział w aktywach stanowiły:

- rzeczowe aktywa trwałe,
- należności krótkoterminowe,
- zapasy.

Stan zapasów w poszczególnych latach (po przejściowym wzroście tej pozycji w 1999 r. w wyniku akwizycji innych firm budowlanych) ulegał stopniowemu zmniejszeniu, co udowadnia, że firma była zarządzana właściwie. Równie korzystnie przedstawiała się dynamika należności krótkoterminowych, które starano się utrzymywać na stałym akceptowalnym poziomie.

Z kolei w pasywach należy zwrócić uwagę głównie na rosnący (do 2000 r.) udział kapitału własnego w ich całkowitej strukturze. Symptomatyczny – z uwagi na ewentualne zagrożenie upadłością – był natomiast roczny wzrost zobowiązań krótkoterminowych, a zwłaszcza ich drastyczny skok w 2001 r. do prawie 306 mln zł (wówczas zobowiązania krótkoterminowe stanowiły ponad 75% pasywów). Zobowiązania długoterminowe utrzymywały się na stabilnym, wręcz niskim poziomie.

Przychody grupy kapitałowej PIA Piasecki wykazywały tendencję wzrostową do 2000 r., i w tym właśnie roku osiągnęły najwyższy poziom w historii firmy – prawie 470 mln zł. Na wzrost przychodów ogółem decydujący wpływ miały rosnące przychody ze sprzedaży. Największy ich wzrost zanotowano w 1999 r. i wynikało to z realizacji nowych kontraktów budowlanych, a także nabycia innych firm z sektora. Koszty operacyjne w grupie PIA Piasecki charakteryzowały się wysoką dynamiką wzrostu do 2000 r., praktycznie w każdym roku pozycja ta zwiększała się o około 100 mln zł. Wzrost kosztów operacyjnych przy jednoczesnym spadku przychodów w 2001 r. był przyczyną powstania ujemnego wyniku finansowego – 57,5 mln zł – pierwszy raz od czasu notowania na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej w PIA Piasecki w latach 1996–1997 i w 2000 r. były dodatnie, w pozostałych latach ich saldo przedstawiało wartości ujemne. Wpływ na to miały przede wszystkim dokonywane korekty – zmiana stanu zapasów, zmiana stanu należności, zmiana stanu zobowiązań czy zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych.

Grupa kapitałowa PIA Piasecki w 2001 r. wykazywała ujemne saldo na przepływach środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej. Było to związane głównie z wydatkami na nabycie wartości materialnych i prawnych oraz na aktywa finansowe w jednostkach powiązanych. Najwyższy poziom tych pozycji – 56,8 mln zł – zanotowano w 2000 r.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej rosły w kolejnych latach (z wyjątkiem 1999 r.). Na ich wielkość wpływ miały przede wszystkim:

- emisje akcji (24,4 mln zł w 1997 r. i 4,5 mln w 2001 r.),
- emisje dłużnych papierów wartościowych (prawie 47 mln zł w 2000 r.),

- kredyty i pożyczki (58,2 mln zł w 2000 r., 145,8 mln zł w 2001 r. i prawie 63 mln zł w 2002 r.).

Przepływy z działalności finansowej wskazują, że w 2000 r. firma zaczęła wpadać w spiralę zadłużenia, z uwagi na fakt, że jej działalności finansowano głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, co w dłuższej perspektywie mogło być przyczyną niewypłacalności, a w konsekwencji upadłości spółki.

Tabela 3. Wybrane wskaźniki finansowe grupy kapitałowej PIA Piasecki

WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Marża zysku brutto ze sprzedaży	13,1%	17,2%	14,7%	11,9%	2,5%	-148,4%
Marża zysku operacyjnego	6,9%	8,2%	6,4%	4,0%	-9,0%	-215,7%
Marża zysku brutto	5,7%	6,1%	3,7%	4,2%	-13,7%	-322,7%
Marża zysku netto	3,1%	3,1%	2,0%	2,1%	-13,5%	-319,3%
Stopa zwrotu z kapitału własnego	10,0%	16,8%	14,1%	14,0%	-109,3%	b.d.
Stopa zwrotu z aktywów	5,7%	4,5%	2,8%	2,8%	-14,4%	-936,2%
WKAŹNIKI RENTOWNOŚCI	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rentowność majątku (ROA)	5,69	4,46	2,75	2,79	-14,37	-936,19
Rentowność kapitału własnego (ROE)	10,01	16,80	14,14	13,99	-109,32	-
Rentowność sprzedaży (ROS)	3,08	3,07	1,98	2,10	-13,46	-319,28
WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Kapitał pracujący	11 313	-5 061	32 456	-43 819	-186 517	-222 936
Wskaźnik płynności bieżącej	1,44	0,97	1,24	0,78	0,41	0,08
Wskaźnik płynności szybkiej	1,24	0,72	0,44	0,49	0,28	0,07
Wskaźnik podwyższonej płynności	0,49	0,11	0,04	0,04	0,03	0,01
WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rotacja należności	57,6	94,5	61,4	64,8	64,2	39,8
Rotacja zapasów	15,3	39,1	122,0	40,9	32,4	4,8
Cykl operacyjny	72,9	133,6	183,4	105,7	96,6	44,6
Rotacja zobowiązań	76,0	155,0	153,2	142,7	257,5	822,8
Cykl konwersji gotówki	-3,1	-21,4	30,2	-37,0	-160,9	-778,2
Rotacja aktywów obrotowych	109,8	150,2	189,6	111,5	104,6	62,6
Rotacja aktywów	194,9	247,4	258,9	271,0	337,3	122,8
WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Wskaźnik pokrycia majątku	130,2%	67,6%	72,7%	33,9%	19,1%	-1250,2%
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	0,41	0,67	0,76	0,79	0,86	7,12
Wskaźnik zadłużenia długoterminowego	0,03	0,06	0,50	0,90	0,50	-0,01
Stopa zadłużenia	41,2%	66,6%	76,0%	79,0%	86,1%	712,3%
Wskaźnik dźwigni finansowej	176,1%	376,6%	514,2%	500,5%	760,7%	b.d.
Dług/EBITDA	2,9	4,6	6,4	10,2	-11,3	-1,1

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PIA Piasecki i Emerging Markets Information Service.

Główne wskaźniki finansowe uzyskiwane przez grupę kapitałową PIA Piasecki w pierwszych latach jej działalności kształtowały się na zadawalającym poziomie. Dopiero od 2001 r. obserwowane jest znaczące pogorszenie wybranych mierników. Podstawowy wpływ na spadek wskaźników miała strata finansowa, jaką zanotowała firma w 2001 i 2002 r., a także gwałtowny wzrost zobowiązań krótkoterminowych.

Wskaźniki rentowności w latach 1997–2000 były satysfakcjonujące. Na uwagę zasługuje głównie wysoka rentowność kapitału własnego w pierwszych latach działalności firmy. Załamanie wskaźników rentowności w 2001 i 2002 r. było spowodowane wysoką skonsolidowaną stratą netto, jaką poniosło przedsiębiorstwa PIA Piasecki.

Wskaźniki zadłużenia uzyskiwane przez grupę kapitałową PIA Piasecki w pierwszych latach były również korzystne. Jednakże wraz z rocznym wzrostem zobowiązań wskaźniki te ulegały pogorszeniu. W tym zwłaszcza rósł wskaźnik ogólnego zadłużenia, który w 2002 r. osiągnął poziom 7,12, co było niemalże jednoznaczne z szybką upadłością grupy kapitałowej PIA Piasecki.

Wskaźniki płynności podobnie jak wskaźniki rentowności charakteryzuje zadawalający poziom w początkowym okresie funkcjonowania grupy kapitałowej PIA Piasecki, a także znaczne ich pogorszenie w latach 2001–2002. W tym okresie uległy one bowiem obniżeniu ze względu na spadek aktywów obrotowych i jednocześnie bardzo duży wzrost zobowiązań krótkoterminowych.

Wskaźniki rentowności uzyskiwane przez PIA Piasecki na tle konkurentów z branży oraz ogółu przedsiębiorstw przedstawiały się w pierwszych latach działalności bardzo korzystnie.

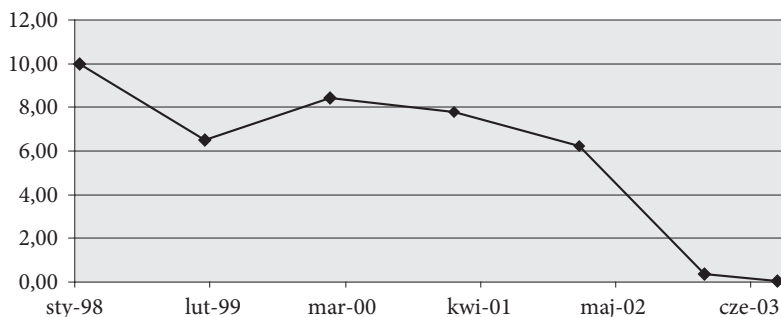
Tabela 4. Wskaźniki rentowności PIA Piasecki na tle sektora i ogółu przedsiębiorstw

WKAŹNIKI RENTOWNOŚCI (w %)	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Obrotu netto						
PIA Piasecki	2,5	3,0	3,0	1,9	-12,8	-237,4
Budownictwo	3,0	2,7	2,2	0,9	-1,2	-2,6
Ogółem w przedsiębiorstwach	1,8	0,5	0,1	0,7	-0,3	-0,2
Obrotu brutto						
PIA Piasecki	5,3	5,6	5,9	3,9	-13,1	-239,9
Budownictwo	5,2	4,4	3,7	2,1	-0,1	-1,8
Ogółem w przedsiębiorstwach	3,6	1,9	1,4	1,9	0,7	0,8

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PIA Piasecki i Emerging Markets Information Service oraz Roczników Głównego Urzędu Statystycznego (1998–2003).

Kurs akcji PIA Piasecki SA w okresie notowań na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (20 stycznia 1998 r. – 27 sierpnia 2003 r.) utrzymywał się na stabilnym poziomie w granicach 6–10 zł za akcję. Gwałtowne załamanie kursu akcji w kwietniu

2002 r. było wynikiem rozpoczęcia procedur upadłościowych w grupie kapitałowej PIA Piasecki.

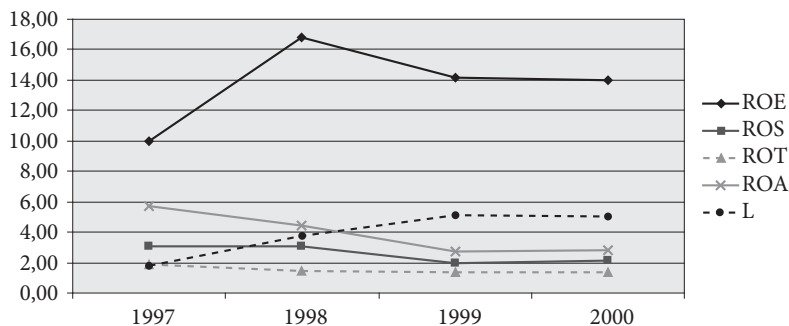


Rysunek 1. Kurs akcji PIA Piasecki SA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

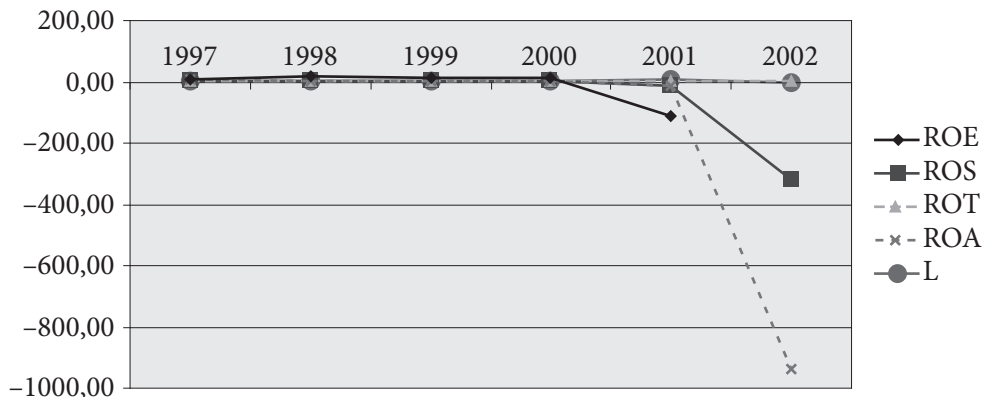
7. Przyczyny upadłości i procedury upadłościowe

W latach 1997–2000 model Du Ponta nie sugerował zbliżającej się upadłości. Dopiero w 2001 r. wskaźniki uległy znaczącemu pogorszeniu, zwłaszcza mierniki ROA i ROE. Przyczyną tego była strata, jaką poniosła firma w 2001 r. – 57 540 000 zł. Z kolei w 2002 r. model Du Ponta jednoznacznie wskazał na bardzo duże prawdopodobieństwo szybkiego bankructwa spółki, na co główny wpływ miał skonsolidowany ujemny wynik finansowy grupy kapitałowej PIA Piasecki wynoszący –319 017 000 zł.



Rysunek 2. Model Du Ponta dla PIA Piasecki za lata 1997–2000

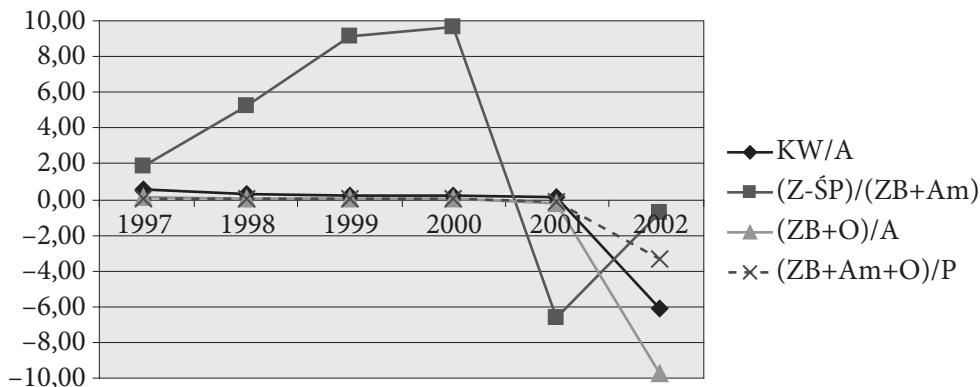
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych finansowych PIA Piasecki.



Rysunek 3. Model Du Ponta dla PIA Piasecki za lata 1997–2002

Źródło: Jak do rysunku 2.

Quick test kondycji PIA Piasecki w latach 1997–2000, podobnie jak model Du Ponta, także nie wskazywał na zagrożenie upadłością. Załamanie wskaźników wchodzących w skład quick testu nastąpiło w 2001 r. Bezpośrednią przyczyną tego była strata finansowa na działalności firmy.

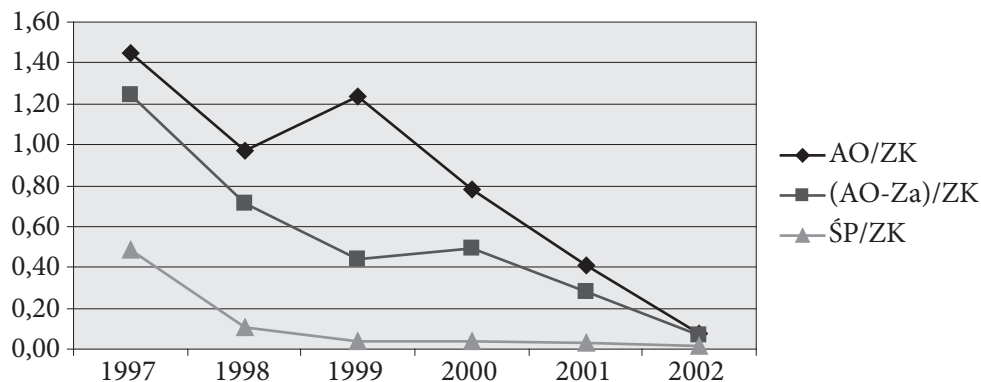


Rysunek 4. Quick testy kondycji PIA Piasecki za lata 1997–2002

Źródło: Jak do rysunku 2.

Wskaźniki płynności PIA Piasecki w latach 1997–2002 wykazywały widoczną tendencję spadkową. O ile w 1997 r. mierniki te były jeszcze na poziomach możliwych do zaakceptowania, to z upływem kolejnych lat malały (z drobnymi wyjątkami). Wskazywało to na rosnące zagrożenie niewypłacalnością firmy. W 2000 r. wszystkie

wskaźniki zanotowały spadek, czego niewątpliwą przyczyną był wzrost zobowiązań krótkoterminowych w firmie.



Rysunek 5. Wskaźniki płynności PIA Piasecki za lata 1997–2002

Źródło: Jak do rysunku 2.

Kondycja ekonomiczno-finansowa i ewentualne zagrożenie upadłością w grupie kapitałowej PIA Piasecki zostało zanalizowane poprzez wykorzystanie wybranych modeli predykcji bankructwa. Na podstawie przeprowadzonej analizy wynika, że wybrane modele predykcji bankructwa wykazywały rosnące zagrożenie upadłością firmy PIA Piasecki.

Tabela 5. Wyniki wybranych modeli predykcji bankructwa dla PIA Piasecki za lata 1998–2002

Model	Wynik modelu w roku:				
	1998	1999	2000	2001	2002
Model F – E. Mączyńskiej	2,514	1,438	-0,184	0,329	-103,433
Model G – E. Mączyńskiej	2,019	1,206	-0,083	0,559	-101,474

Pola zaciemnione oznaczają, że uzyskane wartości funkcji dyskryminacyjnych wskazują na zagrożenie upadłością.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych finansowych spółki.

W 2001 r. główni akcjonariusze i władze grupy kapitałowej PIA Piasecki z uwagi na spadek koniunktury w gospodarce przeprowadzały procesy restrukturyzacyjne oraz podejmowały działania mające na celu poprawę kondycji ekonomiczno-finansowej firmy. Pod koniec 2001 r. pojawiały się w mediach nieoficjalne informacje, że Bank Handlowy prowadzi negocjacje z hiszpańskim Dragados Construction, szwedzkim NCC i belgijskim Besix, dotyczące ewentualnej sprzedaży posiadanego pakietu 42,13% akcji spółki PIA Piasecki SA. Rozmowy nie przyniosły jednak spodziewanego rezultatu i nie doszło do sprzedaży akcji.

Niepokojącą informacją z punktu widzenia działalności grupy kapitałowej było złożenie w Sądzie Rejonowym w Kielcach w dniu 18 stycznia 2002 r. wniosku Warszawskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego o ogłoszenie upadłości PIA Piasecki SA. Jednakże z przyczyn formalnych (nieopłacenie wniosku) nie został on rozpatrzony.

W dniu 16 lipca 2002 r. DOM Development SA wypowiedział umowy o generalne wykonawstwo przez PIA Piasecki SA dwóch inwestycji – Osiedla Jeżewskiego i Kasztanowej Alei w Warszawie. Bezpośrednią przyczyną odstąpienia od umów, która została podana przez DOM Development SA, była przekraczająca 30 dni zwłoka w wykonaniu robót budowlanych. DOM Development SA wystąpił jednocześnie z żądaniem zapłaty kar umownych w łącznej kwocie 8 061 000 zł, z czego 7 358 930,93 zł miało zostać zaspokojone z gwarancji bankowych i poprzez zatrzymanie kaucji gwarancyjnych.

Wypowiedzenie umów budowlanych oraz niepowodzenia kolejnej emisji obligacji zamiennych o wartości do 60 mln zł wpłynęło na pogorszenie kondycji spółki. W lipcu 2002 r. władze firmy po raz pierwszy poinformowały o bardzo prawdopodobnej utracie płynności finansowej i braku możliwości wywiązywania się z realizacji niektórych zleceń. W wyniku tego rozpoczęto rozmowy z bankami, prowadzące do poprawy struktury finansowania grupy kapitałowej PIA Piasecki. Pod koniec pierwszego kwartału 2002 r. zobowiązania krótkoterminowe firmy wynosiły aż 300 mln zł, natomiast zobowiązania długoterminowe – 29 mln zł.

Niekorzystne wydarzenia miały również miejsce w spółkach zależnych. Jednym z nich było podpisanie w dniu 27 czerwca 2002 r. przez PIA Piasecki Budownictwo Sp. z o.o. ugody z wierzycielem, Zakładami Wytwórczymi Mebli Artystycznych Sp. z o.o. w Warszawie. Dzięki tej ugodzie wierzyciel zobowiązał się do wycofania złożonego wcześniej wniosku o ogłoszenie upadłości.

23 lipca 2002 r. Telekomunikacja Polska SA z powodu niewywiązywania się przez PIA Piasecki SA z umowy wykonania Centrum Usługowo-Administracyjnego TP SA w Warszawie skorzystała z bezwarunkowej gwarancji bankowej o wartości 16 916 300 zł. PIA Piasecki według komunikatu Telekomunikacji Polskiej SA nie dotrzymywał terminów realizacji kontraktu.

Z kolei 24 lipca 2002 r. firma BRE.locum Sp. z o.o. odstąpiła od umowy z PIA Piasecki SA na generalne wykonanie zespołu mieszkaniowego przy ul. Zabrodzkiej 1 we Wrocławiu. Podobnie jak w poprzednich przypadkach, główną przyczyną odstąpienia od umowy była zwłoka w wykonaniu robót budowlanych przekraczająca 30 dni. BRE.locum Sp. z o.o. zażądała jednocześnie natychmiastowego przekazania placu budowy, a także sporządzenia protokołu inwentaryzacji robót w toku.

Negatywne informacje o działalności firmy miały wpływ na kurs notowań akcji spółki na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Cena akcji PIA Piasecki SA od początku lipca 2002 r. spadła z około 5 zł do kilkudziesięciu groszy pod koniec tego miesiąca.

W dniu 25 lipca 2002 r. odbyło się wypowiedzenie przez Kredyt Bank umowy kredytu w rachunku bieżącym o wartości 16 mln zł oraz umowy o linię gwarancyjną. Było ono spowodowane realnym zagrożeniem upadłością PIA Piasecki SA, a także realizacją roszczeń z udzielonej gwarancji bankowej (w wyniku działań Telekomunikacji Polskiej SA). Kredyt Bank nakazał zwrot kwoty kredytu wraz z odsetkami w łącznej wysokości 16,1 mln zł oraz zwrot kwot wynikających z tytułu gwarancji – 5,7 mln zł, wraz z odsetkami i prowizjami – 15,1 tys. zł.

W dniu 25 lipca 2002 r. PIA Piasecki SA złożyła do Sądu Rejonowego w Kielcach podanie o otwarcie postępowania układowego. Kwota objęta układem (bez odsetek) wynosiła 120,5 mln zł, z czego zobowiązania handlowe to 93,4 mln zł, zobowiązania wobec banków – 24,2 mln zł, a pozostałe zobowiązania – 3 mln zł. Natomiast suma zobowiązań nieobjętych układem wynosiła 72,2 mln zł.

Propozycje układowe zawierały:

- zredukowanie ustalonych na dzień otwarcia postępowania układowego zobowiązań wobec wszystkich wierzycieli z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych do dnia otwarcia postępowania układowego,
- zredukowanie kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego w całości,
- zredukowanie pozostałych wierzytelności o 60%.

Z kolei w dniu 29 lipca 2002 r. spółka zależna PIA Piasecki Budownictwo Sp. z o.o. złożyła do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy podanie o otwarcie postępowania układowego z wierzycielami Spółki. Układem objęto wierzytelności w kwocie 93 233 712,01 zł, w tym wierzytelności wobec banków w kwocie 0 zł. Natomiast postępowaniem układowym nie objęto wierzytelności w kwocie 13 265 381,01 zł, w tym także bez wierzytelności wobec banków. Propozycje układowe przewidywały:

Zredukowanie zobowiązań wobec wierzycieli, czyli zobowiązań podstawowych, odsetek za zwłokę naliczonych od dnia otwarcia postępowania układowego oraz kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego w następujący sposób:

- zredukowanie w całości wierzytelności z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych do dnia otwarcia postępowania układowego oraz kosztów postępowań sądowych i egzekucyjnych,
- zredukowanie w 60% pozostałych wierzytelności, z wyjątkiem wierzytelności uprzywilejowanych, które spłacone zostaną na zasadach określonych w pkt. 3.
- uprzywilejowanie zobowiązań wobec drobnych wierzycieli, które nie przekraczają 20 000 zł; ich spłata nastąpiłaby w całości w terminie 3 miesięcy, licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia sądu o zatwierdzeniu układu.

Spłata pozostałych wierzytelności, zredukowanych według zasad określonych w pkt. 1, następowalaby w równych kwartalnych ratach przez okres 4 lat. Rozpoczęcie spłaty nastąpiłoby po upływie rocznego okresu karencyjnego, licząc od daty do piętnastego dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału.

Również 29 lipca 2002 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki PIA Piasecki Hurt i Detal SA z siedzibą w Kielcach podjęło uchwałę o postawieniu spółki w stan upadłości. Natomiast PIA Piasecki Produkcja SA złożyła wniosek o wszczęcie postępowania układowego.

Firma TELMONT SA z dniem 31 lipca 2002 r. odstąpiła od umowy o wykonanie budynku mieszkalnego w Warszawie. Przyczyną było opóźnienie robót w stosunku do harmonogramu, które przekraczało dwa miesiące. TELMONT SA zażądał przeprowadzenia inwentaryzacji budowy i przekazania obiektu w terminie do 7 dni.

BRE Bank SA Oddział Regionalny Łódź wypowiedział spółce PIA Piasecki SA umowę kredytową, której wartość z odsetkami wynosiła na dzień 31 lipca 2002 r. 1 326 590,19 euro. Bezpośrednią przyczyną takiej decyzji było zagrożenie upadłością spółki. Natomiast Bank Współpracy Europejskiej SA II Oddział w Warszawie wypowiedział umowę kredytową o wartości, wraz z odsetkami na dzień 29 lipca 2002 r., 962 979,50 zł. Przyczynami podanymi przez bank w tym wypadku były:

- brak uregulowań w terminach odsetek oraz rat kapitałowych,
- znaczne pogorszenie się sytuacji majątkowej kredytobiorcy.

Do Sądu Rejonowego w Kielcach w dniu 22 lipca 2002 r. wpłynął wniosek firmy R-Tech o ogłoszenie upadłości PIA Piasecki Budownictwo Sp. z o.o., a 31 lipca 2002 r. – wniosek Przedsiębiorstwa Techmex Sp. z o.o. o ogłoszenie upadłości PIA Piasecki SA.

W dniu 21 sierpnia 2002 r. Wydział Gospodarczy kieleckiego Sądu Rejonowego postanowił otworzyć postępowanie układowe spółki PIA Piasecki SA. Jednocześnie oddalono wniosek wierzyciela, przedsiębiorstwa Techmex, o ogłoszenie upadłości spółki PIA Piasecki SA. Wniosek o ogłoszenie upadłości spółka Techmex złożyła 31 lipca 2002 r.

Kolejny kontrakt budowlany został wypowiedziany spółce PIA Piasecki SA w dniu 4 września 2002 r. przez Zarząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Powodem odstąpienia od kontraktu było opóźnienie robót o więcej niż 30 dni.

Z dniem 30 września 2002 r. Królewska Sp. z o.o. doręczyła spółce PIA Piasecki SA oświadczenie o odstąpieniu od wykonania obiektu biurowego Centrum Królewska w Warszawie. Jako przyczynę podano opóźnienie robót w stosunku do harmonogramu przekraczające 30 dni. Według zarządu PIA Piasecki SA, odstąpienie spółki Królewska od umowy wykonawczej z dnia 31 marca 1999 r. było nieuzasadnione, ponieważ kontrakt został zrealizowany; dowodem był zresztą potwierdzony przez inwestora zastępczego protokół odbioru wykonania wszystkich robót oraz fakt użytkowania przez inwestora wyżej wymienionego obiektu na mocy protokołu przekazania z dnia 16 czerwca 2002 r.

W październiku władze PIA Piasecki SA poinformowały, że spodziewają się zawarcia układu z wierzycielami najpóźniej w styczniu 2003 r. Wówczas zgodę na

układ wyraziła już połowa wierzycieli, w tym Kredyt Bank SA. Aby możliwe stało się zawarcie układu, potrzebne były przegłosy „za” oddane przez 80% wierzycieli PIA Piasecki SA. W celu zwiększenia prawdopodobieństwa zawarcia układu, władze firmy sprzedały udziały w dwóch spółkach zależnych Kredyt Servisowi Sp. z o.o., powiązanemu z Kredyt Bankiem:

- 60% udziałów spółki PIA Piasecki Inwestycje Sp. z o.o. za 6,5 mln zł,
- 95,5% akcji zwykłych na okaziciela Białostockiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego „Przemysłówka” SA, za 5,7 mln zł.

Na jesieni 2002 r. firma PIA Piasecki SA realizowała już tylko dwa kontrakty, o łącznej wartości 80 mln zł, a wysokość złożonych ofert sięgnęła 150 mln zł. Wypowiedziane kontrakty w 2002 r. wymusiły korektę przychodów, która wpłynęła na zwiększenie skonsolidowanej straty netto ze 120,8 mln zł do 241,9 mln zł.

W dniu 29 października 2002 r. Bank Przemysłowo-Handlowy PBK SA wypowiedział następujące umowy spółce PIA Piasecki SA:

- umowę z dnia 3 lipca 2001 r. o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej w walutach wymiennalnych nominowanego w złotych; kwota kredytu wraz z odsetkami na dzień 29 października 2002 r. wyniosła 4 032 176,83 CHF (wg średniego kursu NBP na dzień 29 października 2002 r. – 10 962 279,15 zł),
- umowę z dnia 20 listopada 2000 r. o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej; kwota kredytu wraz z odsetkami na dzień 29 października 2002 r. wyniosła 6 225 843,34 zł,
- umowę z dnia 31 lipca 2001 r. o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej; kwota kredytu wraz z odsetkami na dzień 29 października 2002 r. wyniosła 15 495 983,33 zł,
- umowy z dnia 29 marca 2002 r. o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej; kwota kredytu wraz z odsetkami na dzień 29 października 2002 r. wyniosła 4 150 562,22 zł.

Powodem wypowiedzenia wyżej wymienionych umów było zagrożenie spółki upadłością.

Na początku listopada 2002 r. Telekomunikacja Polska SA odstąpiła od umowy z PIA Piasecki SA na wybudowanie dla TP SA centrum usługowo-administracyjnego w Warszawie. Władze TP SA w wydanym wówczas komunikacie poinformowały, że powodem wypowiedzenia umowy był zamiar uniknięcia wielomilionowych strat. PIA Piasecki SA była zobowiązana kontraktem dokończyć budowę obiektu do 30 czerwca 2002 r.

W dniu 29 listopada 2002 r. na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy zdecydowano o dalszym istnieniu spółki PIA Piasecki SA. Uznano, że mimo przekroczenia przez stratę finansową sumy kapitałów zapasowego i rezerwowego oraz jednej trzeciej

kapitału zakładowego, planowany program naprawczy rokował nadzieję na poprawę sytuacji ekonomiczno-finansowej firmy.

Z kolei 28 listopada 2002 r. Telewizja Polska SA wypowiedziała umowę budowlaną o wartości 93,8 mln zł. Jako powód podano wystąpienie istotnego zagrożenia dla terminu realizacji przedmiotu umowy.

Władze PIA Piasecki SA poinformowały swoich akcjonariuszy w listopadzie 2002 r. o znaczącym ograniczeniu działalności firmy, czego przyczyną było nieuprawnione skorzystanie z gwarancji przez kilku kontrahentów.

Pod koniec 2002 r. i na początku 2003 r. władze PIA Piasecki SA próbowały uzyskać odszkodowanie za – ich zdaniem – niezgodne z umową zerwanie kontraktów. Podjęto następujące działania:

- 30 grudnia 2002 r. spółka PIA Piasecki SA złożyła w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej pozew przeciwko Telekomunikacji Polskiej SA o zapłatę odszkodowania w wysokości 111 025 619 zł; pozew obejmował roszczenia z niewłaściwego wykorzystania gwarancji bankowej na kwotę około 17 mln zł,
- 27 stycznia 2003 r. w Sądzie Okręgowym w Warszawie, Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy, PIA Piasecki SA złożyła pozew przeciwko przedsiębiorstwu Królewska Spółka z o.o. o zapłatę należnego wynagrodzenia za zrealizowaną przez PIA Piasecki SA inwestycję przy ul. Marszałkowskiej 142 w Warszawie; pozew obejmował kwotę 6 026 034,36 zł i zawierał roszczenia z tytułu niezapłaconych faktur za wykonane roboty, odsetki, a także zwrot 60% kaucji gwarancyjnej,
- 5 lutego 2003 r. PIA Piasecki SA złożyła w Sądzie Okręgowym, Wydział XVI Gospodarczy w Warszawie, pozew przeciwko Telewizji Polskiej SA o zapłatę należnego wynagrodzenia za zrealizowane roboty budowlane inwestycji u zbiegu ulic Woronicza i Samochodowej w Warszawie; pozew obejmował kwotę 11 422 569,58 zł i zawierał roszczenia z tytułu niezapłaconych faktur za wykonane roboty, a także karę umowną za odstąpienie od umowy.

Dnia 17 lutego 2003 r. PIA Piasecki SA otrzymała od Dunaj Sp. z o.o. w Warszawie, która działała z pełnomocnictwa BTUiR Heros SA, wezwanie do zwrotu wypłaconej kwoty świadczenia gwarancyjnego w wysokości 7 035 225,00 zł na rzecz Telewizji Polskiej SA za nienależyte wykonanie kontraktu.

Władze grupy kapitałowej PIA Piasecki w marcu 2003 r. rozważały możliwość zmiany profilu działalności firmy. Planowano rozpocząć funkcjonowanie w zakresie nabywania i restrukturyzacji tzw. złych kredytów. Analitycy bardzo sceptycznie ocenili wówczas ewentualność takiej decyzji i szanse powodzenia tej zmiany.

W dniu 18 marca 2003 r. Sąd Rejonowy w Kielcach Wydział Gospodarczy postanowił o otwarciu postępowania układowego spółki zależnej PIA Piasecki Bruk SA. Z kolei władze PIA Piasecki SA w dniu 12 marca 2003 r. złożyły w Sądzie Rejonowym Wydział V Gospodarczy w Kielcach pismo o cofnięcie podania o otwarciu postępo-

wania układowego wraz z wnioskiem o umorzenie postępowania oraz z wnioskiem o ogłoszenie upadłości.

Dnia 30 czerwca 2003 r. Sąd Rejonowy w Kielcach ogłosił upadłość spółki PIA Piasecki SA. Wierzyciele mieli dwa miesiące na zgłaszanie wierzytelności. Według dokumentacji układowej wierzycieli było aż 410, a zadłużenie wobec nich wynosiło 300 mln zł.

W dniu 22 sierpnia 2003 r. zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie wykluczył z obrotu giełdowego akcje spółki PIA Piasecki SA z dniem 27 sierpnia 2003 r., ze względu na planowane tego dnia uprawomocnienie się wyroku o upadłości firmy. 1 września 2003 r. syndyk masy upadłościowej otrzymał prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego Wydział V Gospodarczy w Kielcach o upadłości PIA Piasecki SA z siedzibą w Kielcach z dniem 27 sierpnia 2003 r.

Dopiero 29 marca 2005 r. akcje spółki PIA Piasecki SA w upadłości zostały wykluczone z publicznego obrotu przez Komisje Papierów Wartościowych i Giełd, z uwagi na niewywiązywanie się z nałożonych obowiązków informacyjnych.

8. Podsumowanie

Grupa kapitałowa PIA Piasecki, mimo krótkiej historii (15 lat działalności), miała na swoim koncie liczne, duże, zrealizowane z powodzeniem inwestycje i kontrakty budowlane. Firma z sukcesem zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, dzięki czemu uzyskała niezbędny kapitał na dokonywanie akwizycji mniejszych firm budowlanych.

W okresie notowań spółka wykazywała się dużą dynamiką przychodów i zysku netto. Jednak mimo realizacji bardzo dużych kontraktów budowlanych (firma wybudowała około kilkudziesięciu obiektów), pogarszająca się sytuacja w branży budowlanej od 2000 r. wpłynęła negatywnie na działalność grupy kapitałowej PIA Piasecki. Podejmowane przez zarząd firmy działania restrukturyzacyjne, poszukiwania inwestora strategicznego czy dodatkowe emisje obligacji, nie zostały w pełni zrealizowane.

Najbardziej niekorzystnym zdarzeniem z punktu widzenia dalszej działalności spółki było niepowodzenie w emisji obligacji w 2002 r. PIA Piasecki prowadziła wówczas 14 dużych kontraktów o łącznej wartości 793 mln zł i, biorąc pod uwagę specyfikę branży budowlanej, potrzebowała znacznych środków na prawidłowe i terminowe wywiązywanie się z zawartych umów.

Krytycznym momentem w działalności firmy było odstąpienie od umowy przez Telekomunikację Polską SA i wykonanie przez nią gwarancji bankowej na kwotę 17 mln zł. To spowodowało nie tylko problemy z płynnością w spółce PIA Piasecki SA,

ale również całą serię wypowiedzeń kolejnych kontraktów budowlanych i umów kredytowych.

W wyniku tych wydarzeń władze spółki od 2002 r. prowadziły starania mające na celu ochronę interesu wierzycieli i akcjonariuszy. Miało to zostać osiągnięte najpierw poprzez toczące się postępowanie układowe, a następnie, po niepowodzeniu tego postępowania (czego bezpośrednią przyczyną było wypowiedzenie kontraktu na kwotę ponad 90 mln zł przez Telewizję Polską SA), postępowanie upadłościowe. Władze firmy próbowały jeszcze ratować firmę, rozważając zmianę profilu działalności z branży budowlanej na finansową (odzyskiwanie złych długów), zostało to jednak od samego początku sceptycznie ocenione przez analityków giełdowych i ekspertów.

Największymi udziałowcami PIA Piasecki SA w połowie 2003 r., a zatem tuż przed ogłoszeniem upadłości spółki, byli Bank Handlowy w Warszawie i założyciele spółki, bracia Piaseccy. To oni, obok wierzycieli firmy, ponieśli największe straty w wyniku jej bankructwa.

Na upadłości grupy PIA Piasecki skorzystały z pewnością konkurencyjne firmy budowlane, które przejęły wypowiedziane kontrakty i dokończyły realizację wielu budynków oraz obiektów.

9. Druga szansa

Ogromne zadłużenie spółki PIA Piasecki SA w chwili jej upadłości (ok. 300 mln zł) przekreślało możliwości drugiej szansy. Firma została postawiona w stan likwidacji.

10. Wnioski i rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz można stwierdzić, że upadłość firmy PIA Piasecki była spowodowana przede wszystkim utratą przez nią płynności. Liczne wypowiedziane kontrakty budowlane wpłynęły nie tylko na brak środków pieniężnych niezbędnych do prowadzenia tak dużych inwestycji, lecz także przyczyniły się do powstania niekorzystnej opinii na temat grupy PIA Piasecki na rynku budowlanym. Praktycznie całkowicie utrudniło to pozyskiwanie nowych kontraktów oraz kredytów bankowych.

PIA Piasecki SA z sukcesem zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i władze firmy zgodnie z obowiązującymi przepisami informowały jej akcjonariuszy o sytuacji ekonomiczno-finansowej (która przez pierwsze lata notowań na giełdzie była dobra, a osiągnięte wyniki finansowe były satysfakcjonujące). Nie uchroniło to jednak spółki przed upadłością. Dopuszczenie spółki PIA Piasecki do

publicznego obrotu nie powinno przecież zwalniać jej głównych akcjonariuszy z dokładnego kontrolowania i nadzorowania bieżącej działalności firmy.

Grupa kapitałowa PIA Piasecki miała rozproszoną strukturę, co niewątpliwie znacznie utrudniało proces sprawnego zarządzania firmą i szybkie reagowanie na pojawiające się problemy.

Istotnym zagrożeniem w funkcjonowaniu PIA Piasecki było również skupienie działalności na jednym obszarze (w Warszawie), na którym zresztą konkurencja była bardzo wysoka. Również brak dokładnego nadzoru nad podwykonawcami mógł powodować trudności w funkcjonowaniu całej grupy kapitałowej. Ponadto w przypadku firmy PIA Piasecki, a więc podmiotu realizującego jednocześnie wiele kontraktów budowlanych i finansowanych kredytami bankowymi, istniała potrzeba właściwej ich koordynacji i uregulowań prawnych.

Zasadne byłoby, aby spółki korzystały z metod prognozowania bankructwa (z modeli predykcji upadłości, ze strategicznych systemów wczesnego ostrzegania) jako narzędzi uzupełniających ocenę działalności firm. Takie działania nie wyeliminują ryzyka upadłości podmiotów gospodarczych, pozwolą jednak na jego ograniczenie i – co najważniejsze – na wczesną reakcję na pojawiające się niekorzystne czynniki w funkcjonowaniu spółek.